

Тема: Кой мислиш, че си ти? – Идентичност

Раздел 2: Как се формира и запазва идентичността?

Какво ни прави такива, каквито сме? Предимно това е нашето минало или по-конкретно това, което си спомняме от него. Спомените ни са ключови елементи за изграждането на нашата идентичност. Истината е, че не си спомняме всичко и че много често дори не искаме да си спомняме всичко! Дейностите, изложени по-долу, ще помогнат на учениците да осъзнаят, че спомените представляват активен и непрекъснат процес и че по своята същност те са субективни и селективни. Насочвайки вниманието първоначално към личните възприятия, този раздел впоследствие разглежда предизвикателствата, свързани с колективната памет и идентичност през призмата на историята.

Предупреждение: Настоящият раздел съдържа линкове към уебсайтове като YouTube. Съдържанието на външните сайтове може да претърпи промени и следва да се наблюдава, за да се гарантира, че е подходящо за учениците.

Резултати от обучението по този раздел

Вашите ученици ще могат да:

- разберат как паметта е от ключово значение за създаването и запазването на чувството за идентичност
- извършат оценка на начина, по който хората представят и съхраняват миналото или обратното – отричат го и дори се опитват да го унищожат
- осъзнаят присъствието и влиянието на миналото в настоящето чрез различни повече или по-малко осезаеми начини

Предоставени ресурси

- Ресурс 5 Изображения на паметници на търговията с роби
Ресурс 6 Цитати от изказвания на политици по повод на чествания на годишнини от Първата световна война
Ресурс 7 Видеоклипове, в които е заснето унищожаване на културно или друго наследство
Ресурс 8 Споделяне на преживяното от лица, оцелели при геноцид

Дейност в клас 1: Създаване на таблица със спомени (време на разположение: 20 минути)

Тази дейност помага на учениците да вплътят трудната концепция за паметта в нещо действително и осезаемо чрез използването на лични вещи и впоследствие им предоставя възможност да обсъдят своя избор на спомени. Приканете учениците да изберат конкретен предмет или момент или конкретно място, които са свързани с понастоящем значим за тях личен спомен, и да донесат в час този предмет или изображение/снимка на избрания от тях спомен.

Раздайте самозалепващи се листчета в 3 различни цвята, на които те трябва да запишат къси отговори на следните въпроси:

ДОМ НА ЕВРОПЕЙСКАТА ИСТОРИЯ

- Това личен спомен ли е или е нещо, за което си спомнят и други хора? Кой евентуално са тези хора?
- Дали този предмет е свързан с щастлив или тъжен спомен?
- С готовност ли споделям историята, свързана с този предмет, или по-скоро бих я премълчал?

Запишете следните понятия на отделни големи листи хартия и ги разположете върху маса в класната стая:

Понятие А: лично/колективно

Понятие Б: позитивно/негативно

Понятие В: обществена сфера/лична сфера

След това помолете учениците да поставят своето изображение/своя предмет и придружаващите го отговори върху съответния лист хартия с понятието, което съответства най-много на техния спомен. Приканете ги да определят евентуалните връзки между различните видове спомени, като съпоставят своите изображения/предмети и бележки. Същевременно ги приканете да обсъдят по какъв начин тези спомени евентуално са допринесли за формирането им като личности и какво е отражението на тези спомени върху тях.

Дейност по групи 1: Интегриране на спомените в пейзажа (време на разположение: 20 минути)

Спомените (както добрите, така и лошите) в много случаи намират конкретен или осезаем израз в обществени паметници, които спомагат да се улови смисълът и които имат силно символично значение за хората.

Раздайте Ресурс 5 на учениците и ги приканете да анализират изображенията на паметниците на търговията с роби и да отговорят на следните въпроси (които са включени и в самия ресурс):

- Според вас какво иска визуално и емоционално да изрази архитектът/авторът на този паметник?
- Смятате ли, че е успял?
- Според вас кой паметник най-добре предава своето послание и защо?

Разделете учениците на малки групи и ги приканете да формулират своя идея за паметник на търговията с роби. Кой важни елементи, свързани с историята на робството, биха искали да включат? На кои места биха искали да издигнат своя паметник и защо биха избрали именно тях?

Друга възможност за тази дейност е да запитате учениците какви спомени или паметници биха искали да впишат в пейзажа на мястото, където живеят. За да насочите вниманието на учениците, изгледайте с тях видеоклипа „Memory Walk“ („По стъпките на паметта“) – създаден от младежи като част от инициативата на къщата-музей на Ане Франк в Амстердам – и обсъдете въпросите, които се повдигат в него.

ДОМ НА ЕВРОПЕЙСКАТА ИСТОРИЯ

memory walk

<https://www.youtube.com/watch?v=xTGtviX4Ces>

Източник: You Tube Channel, Memory Walk | Anne Frank House (По стъпките на паметта / Къща-музей на Ане Франк) https://www.youtube.com/channel/UComF5xY2BDYUU85yKA_kEgg
© Anna Frank House

Разделете учениците на малки групи и им възложете да подготвят сценарий за подобен маршрут „по стъпките на паметта“, свързан с паметник, който им е познат, за предпочитане в близост до дома или училището им. Вие бихте могли също да решите върху кой паметник или кои паметници да бъде насочена работата. Важно е те да обсъдят ключови критерии като избора на паметник, какви въпроси да задават и на кого да ги задават, кои места да заснемат и др.

Дейност в клас 2: Създаване и запазване на идентичността: ролята на музеите и учебниците (време на разположение: 20 минути)

Източник: Wikipedia

Нациите и обществата използват миналото, за да създават колективна памет или дори обща идентичност, която обединява всички граждани. През последните две столетия две неща, които днес са широко разпространени, са използвани като „инструменти“ или градивни елементи за създаване на националната колективна идентичност – това са историческите музеи и учебниците.

Посещавали ли сте исторически музей с учениците от този клас? Планирате ли подобно посещение в близко време? Може би Вашите ученици са посетили такъв музей със семейството си в свободното си време. Приканете учениците да обсъдят кои музеи са използвани в миналото и в настоящето като места за създаване на национална идентичност. Гледайте следния видеоклип с учениците и след това обсъдете с тях защо и по какъв начин музеите са започнали да се възприемат като места, където идентичността може да се формира и поощрява.

ДОМ НА ЕВРОПЕЙСКАТА ИСТОРИЯ

Източник: [TEDEd](https://www.ted.com)

<http://ed.ted.com/lessons/why-do-we-have-museums-j-v-maranto>

Разгледайте следните аспекти:

- музеите като места, които ни представят миналото;
- музеите като места, в които се съхраняват и излагат артефакти, свързани с различни нации и народи;
- музеите като места, в които се съхраняват познания;
- музеите като места за просвещаване на деца и възрастни.

Що се отнася до националните (исторически) музеи, те дали наистина изобразяват историята на всекиго, дали наистина представят цялото общество? На кого се спират те и на кого евентуално не обръщат внимание?

Учебниците са били и продължават да бъдат важни инструменти, с които страните се опитват да създадат „колективна идентичност“. Учебниците по история по-конкретно са важни инструменти за формирането на националната и регионалната идентичност чрез предаването на разкази за национални герои, велики битки или борба на населението. Приканете учениците да разгледат учебниците си, задавайки си следния въпрос – как се определя колективната ни идентичност и как е описана тя на страниците на учебника? За кого се разказва в тях? На кого не е обърнато внимание? Има ли хора или групи хора във Вашата страна, които не са включени в учебниците? Като следваща задача помолете учениците да създадат художествен колаж от истории и личности от учебниците, който илюстрира как нацията помни - и чества - някои лица и групи, но често забравя да спомене други.

Дейност по групи 2: Политика на паметта (време на разположение: 10 минути)

Това, което си спомняме, както и как и защо си го спомняме, варира в зависимост от човека, мястото и периода. Начинът, по който миналото се възпоменава и помни, служи за определена цел в настоящето. Съответно самият акт на помнене често е предмет на дебати и понякога се оспорва разгорещено в рамките на обществото.

Разделете класа на сравнително еднакви по размер групи и раздайте Ресурс 6. Учениците следва да прочетат цитатите от изказвания на политици и от институционални източници относно стогодишнината през 2014 г. от началото на Първата световна война и следва да отговорят на следните въпроси (които са включени и в самия ресурс):

ДОМ НА ЕВРОПЕЙСКАТА ИСТОРИЯ

- Как тези изказвания свързват миналото с настоящето?
- Кое от четирите изказвания носи послание, което видимо се различава от другите?
- По какво се различава целта на това послание от останалите три?

След това приканете учениците да формулират 1 или 2 изречения, които да добавят в края на всеки от цитатите като правдоподобно продължение на изказването. Организирайте дискусия с участието на целия клас с цел споделяне на резултатите.

Дейност по групи 3: Защо унищожаването на културно или друго наследство представлява нападение срещу идентичността? (време на разположение: 15 минути)

В Ресурс 7 ще откриете видеорепортажи за унищожаването на културно наследство. Разделете класа на сравнително еднакви по размер групи, като възложите на всяка група по един пример. Приканете ги да отговорят на въпросите по-долу (които са включени и в самия ресурс) в рамките на своята група и след това да споделят и сравнят своите отговори в дискусия с останалата част от класа:

- Какви евентуално са намеренията на хората, които стоят зад подобно унищожение?
- Какви са реакциите на хората, които стават свидетели на това разрушение?
- Какво евентуално символизируют или означават обектите и сградите, които са разрушени, за враждуващите групи?

Дейност в клас 3: Да помним или да забравим? (време на разположение: 20 минути)

„Никога не забравяйте!“ е призив, който често срещаме във връзка с трагични събития от историята, например геноцид, войни или терористични нападения. При все това самият акт на помнене е много различен по своя характер в зависимост от това дали хората са били свидетели на тези събития или не. Хората, които носят подобни физически, емоционални и психологически травми, понякога имат действителна нужда да помнят, за да осмислят случилото се и да изградят наново живота си. Други обаче имат действителна нужда да забравят, за да се възстановят душевно и в някои случаи за да се опитат да изградят отново живота си сред общности, които преди са били в конфликт една с друга.

Раздайте Ресурс 8 на учениците и след това с участието на целия клас прочетете разказите за преживяното от двама души, оцелели при геноцида в Сребреница през 1995 г. и геноцида в Руанда през 1994 г. Попитайте учениците как те възприемат различните начини, по които тези лица са избрали да запомнят събитията, и причините за техния избор.

Извън избора, който оцелелите лица правят за себе си, запазването на паметта за болезненото минало е от решаващо значение за техните потомци и за обществото като цяло. Приканете учениците да разгледат изображението от Ресурс 9 и им помогнете при обсъждането на символиката на този предмет от постоянната колекция на Дома на европейската история, като използвате следните въпроси (които са включени и в самия ресурс):

- Художниците, които създават творбата „Палтото на Йозеф“, са интегрирали снимки и писмени свидетелства от Йозеф в дреха, която те описват като „палто, което се е превърнало в биографична карта“: какво, според вас, е било тяхното намерение?
- Йозеф е единственият от своето семейство, който оцелява от Холокоста: защо, според

ДОМ НА ЕВРОПЕЙСКАТА ИСТОРИЯ

вас, за дъщеря му и нейния съпруг е от особено значение да съхранят неговите спомени?

- Художниците създават тази творба, за да бъде изложена пред публика: защо, по ваше мнение, подобна лична вещ, свързана с историята на едно семейство, трябва да бъде видяна от много хора? Защо мислите, че е подходящо тя да бъде включена в изложба, посветена на европейската история?